

Изази сваке недеље.

Претплата се шаље напред уредништву. Неплаћена писма од нередовних дописника неprimaју се.

ПАСТИР

За све српске крајеве стаје на годину 60 гр. или 6 фор. на по год. 30. гр. или 3 фор. на три мес. 15 гр. или 1. фор. и 50 и.

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЛА.

издаје и уређује ПРОТОЈЕР. и ПРОФ. Никола Поповић.

САДРЖАЈ: Беседа. — Моралне поуке. — Историски преглед Српско цркве. — Мухамеданска вера. — Добра и хрћана страна нашег свештенства. — Јавна благодарност. — Главник. — Петрозов. —

БЕСЕДА

коју је говорио НАМЕСНИК ВРАЊИЈСКИ

Панта Белм,

ПРИЛИКОМ ОСВЕЂЕЊА ТЕМЕЉА ЦРКВЕ У ПЕТЦИ.

Браћо Христијани!

Послан од Архипастира нашег, да извршим у име његово једну свету и пријатну дужност, радујем се што ћу је с вама данас одпочети.

С пуним срцем и задовољном душом видим доказ ваше побожности и ваше љубави к св. вери нашој, која љубав и покрену вашу ревност да се ова старина из мртвила подигне, да се овде опет молите Богу као што су чинили ваши стари, ваши прадедови.

Беше негда срећно време, кад је Србија, наша мила постојбина била сва окићена црквама и манастирима; али затим за грјехове постиже је гњев божији, — и ове цркве

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

и монастире, свете наше задужбине поруши опака сила азијатска.

Па ето бл. хр. дочекасмо да видимо да се ове обаљене српске задужбине и народне богомоље опет подижу на славу и хвалу нашем Господу Богу, који обрати нам своје милостиво лице, те потOME и исправља нас не казнима а милостима и благошћу својом.

Народ кад се држи своје свете вере, кад не заборавља Бога свога створитеља и добротвора, напредан ће бити у срећи и сваком изобиљу. А да љубите свету православну веру и да сте добра деца небеснога отца и Господа Спаситеља Исуса Христа показа ћете добрим својим хришћанским и побожним владањем у животу, имајући у својој средини овај започињући се градити дом—божији.

Освећујући темељ ове будуће богомоље коју по благослову Архипастира нашег стављамо под молитвено покровителство преподобне матере Параскеве, спомен које биће храм ове цркве, подижемо на овоме месту крст, као знак нашег спасења и наше вере.

И благосиљајући како ово место, тако и све вас — Архипастир наш пошаље своје молитве Господу, да он положи тврдо и непоколебљиво основање овој цркви и на овоме месту ради душевне користи православног народа, да усрећи све ваше домаће — дугим животом, постојаним здрављем, задовољством и сваком добротом, да дарује вам изобиље плодова земни, да награди ваше радове и унапреди ваше послове, да умножи међу вама слогу и љубав, да обогати вас добротинствима, која ће пронети свуда о вама добар глас; и кад путник овуда прође и помоливши се овде Богу, да нађе утеху у вашој побожности и узме од вас добар пример. Да Бог да, све вам срећно и напредно, живо и здраво, мало и велико, старо и младо, од Бога миловано и благословено било. Да Бог да, да се овај дом божији срећно доврши како би и тада опет радостном душом и пуним

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

срцем запоіали у славу Господа Бога и заіедно се молили о здрављу и дугом животу нашег Господара и Књаза Милана и Архипастира нашег Михаила, и васцелог српског народа. Амин.

Моралне поуке.

На што је створен човек?

Скажи мнѣ, Господи, пѣть, кз онѣже пойдѣ.

(Псал. 142. 8.)

Зашто смо се родили? то је једно од најважнијих питања у животу људском. Ако то незнамо, онда неможемо наћи ни пут; а незнајући пута, неможемо достићи наш позив на земљи; морали би дакле непрестано грешити и пред Богом и својом савешћу. Но у томе је и несрећа, што се људи разумевајући велику важност тог питања не обраћују за решење к Богу, као што је то песмопевац Израилски радио, већ сами к себи, — и решавајући га под утицајем своје страсне наклоности, избирају такве путове у животу, који не само што их немогу зближити с цељу човечанског бића, него их још већма удаљавају од ње. То је доиста жалост! ... Жалост тим већа, што нам сам Бог показује доста јасно у свом слову, не само цељ, зашто смо се радили, него и прави пут к њојзи...

Прво наше назначење тиче се нас самих: „скати ездите ико Ази скатз Господь Богз вашз.“ (Лев. 19. 2.) Свака тварка у свету мора бити најпре оно, што треба да је по самом свом створу, дакле и сваки човек, пре свега ваља да је човек. Бог нас је обдарио извесним силама, способностима и законима, и ми смо дужни чувати све то у целости онако, како нам их је он поклатио; једном речи ми смо дужни живети и радити тако, као што нам заповедају закони наше савети и срца. Тада ћемо доиста бити људи и потпуно ћемо одгово-

риту томе позиву, који нам је сам Створитељ показао. Чувајући чистоћу и невиност и живећи по моралним законима, ми ћемо моћи достићи и *светости* (1. Сол. 4. 3.) о којој премудри говори.

Но рећи ће неко: зар је могућно сачувати невиност и чистоту своју, кад смо је изгубили још у првим људма; зар је могуће да живимо по моралним законима, кад нисмо у стању да сачувамо себе од саблазни и греха; зар је могућно да будемо свети, кад смо се родили у гресима? Измитесја и чисти вјдета (Ис. 1. 16.), — одговора нам на то Створитељ наш устма свог пророка. Но где ћемо и како ћемо да се измијемо? Хрићанство је пуно средства зато. У њему ћете ви наћи две духовне кјпћли, које су у стању очистити сваког од греха, — крштење, за оне који се још нису крстили, и покајање за оне, који се као крштени оскврнеше по својој сопственој вољи пороцима и гресима самртним. Приближите се дакле овој последњој кјпћли с вером у Исуса Христа и с истинитим покајањем и жељом живети у будуће благочастиво, — па ћете у свако доба бити примљени и изаћи ћете из ње чисти и нови, као што сте и после крштењи били. Св. вера Христова, враћајући нам првашњу нашу чистоћу, поврати нам у исто време и божанствену своју снагу (II. Петр. 1. 2.), као необходимо средство за чување чистоће и моралних осећања у будуће. Све што смо изгубили у Адаму, враћено нам је Христом; ми смо створени били у лицу Адама зато, да смо свети, а сад говори св. Апостол, ми смо наново створени: во Христѣ Исусѣ на дѣла благаа, јаже преже уготова Богъ, да въ ныхъ ходимъ (Еф. 2. 10.) Дакле наша је прва обвезаност у томе, да смо прави и истинити Хрићани, јер само под тим условом, можемо бити и прави људи, т. ј. онакви, као што смо изашли из руку створитеља нашег.

Друго наше назначење, састоји се у одношају к ближњем: возљубиши ближњаго својега јакш самъ себе (Мар. 12. 31.)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.u Погледајте само на окружавајућу нас природу. Ви нећете наћи у њој поготову ни једне тварчице, која би живела оделито од других и сама за себе. Сви смо ми створени кодико за себе, толико више за друге. Ватра, ваздух, вода, камење и растиња, све то служи и себи и свету. У природи је све сједињено једно с другим, све стоји у тесној вези и помаже једно другом; све се одржава, развија и цвати помоћу узаймице и самопрегоревања. Тако исто ваља да је и међу нама, будући смо ми најсавршенији створ божи, који у свему ваља да смо углед, а не само да подражавамо природи. Ми — као разумна суштства — треба да знамо, да нас је Бог наградио различним способностима зато, да помажемо један другоме и тиме потпомажемо усавршавање нашег друштвеног живота. Треба тврдо у памети да држимо то, да смо ми браћа међу собом, као деца једног оца небеског, који нам је живот дао, и најпосле да смо ми браћа и по земном оцу — Адаму. Сви смо ми једнаки и по природи и по силама и по способностима и имамо један почетак и конач. Јединство и сродство то, огледа се најбоље у Исусу Христу, који је пострадао, умрљо и васкрсо за све нас — за сво човечанство, и тим разрушио све преграде, које сметаше да сви људи буду једно стадо и постану један дух. Исус Христос овако говори ученицима својима о томе: *шсемъ разѹмѹтъз кси, шкш мои ученицы есте, аше лъбовъ имате междѹ собок.* (Јоан. 13. 35.) У садашње пак доба, ми имамо још више могућности на ту свезу и узаймицу, него што смо пре имали: једино тѹло и јединъ дѹхъ, шкоже и звани есмы ко једином ѹпоклнѹи звнѹиѹ нашего: јединъ Господъ, једина вѹра, једино крещенѹе: јединъ Богъ и Отецъ всѹхъ, шже надъ всѹми и чрезъ всѹхъ и ко всѹхъ насъ. (Еф. 4. 4—6.) Ко други треба у садашње време да има таква побуђења и побуђења тако узвишена, живети зарад ближњег свог, ако не ми?...

Напоследак најглавније и највише наше назначење састоји се у љубави к Богу: козљубиши Господа Бога ткогѹо

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

всѣмъ сердцемъ твоимъ, и всею дѣшею твоєю и всѣмъ умомъ твоимъ и всею крѣпостію твоєю. (Марк. 12. 30.) Он је наш Створитељ, који нам је по својој благодати дао биће и сва савршенства наше душе и тела. Он је наш отац — промислитељ, који се брине о свима нама толико, да ни једна влас с главе наше не опада без воље његове. Па како да га нељубимо и да га не поштујемо? Како да се не одозовемо на глас св Апостола: прославите убо Бога кз тѣлесѣхъ вашихъ, и кз дѣшахъ вашихъ, иже сѣтъ Божіа (1. Кор. 6. 20.), и аще есте, аще ли пиете, аще ли ино что творите, все во славу Божию творите (1. Кор. 10. 31.)? Бог, с друге стране — то је последња цель нашег усавршавања и стремлења. Створени по образу и подобію његовом, ми — природно — приближавамо се к њему и телесно и духовно; у њему ми налазимо спокојство за наш ум, који непрестано блуди за истином и правдом, — за нашу вољу, која тражи добро и савршеност у свету, — за наша осећања срца, која траже љубав и блаженство. После свега тога, како да га не љубимо више свију и свега на свету, како да га не слаavimo; како да не живимо за њега, и по преимућству за њега једног?! Но и то није још све. Он, безконечна милост и љубав, ради спасења нас грешних, није пожалио и свог рођеног сина, већ и њега даде на жртву: да всакъ вѣрѣль кз онъ, не погибнетъ, но иматъ животъ вѣчный (Јоан. 3. 16.) Он нам низ-посла и Духа светог, да улије у срца наша своје благодатне даре, који би нас повратили, освештали, и за будући живот спремити могли. Наипосле он, — отац наш небески, — још од створења света спремио је за нас вечно обиталиште и с разширеним рукама чекао нас да му дођемо и да га прославимо. И за толику милост и доброту, зар неби било грешно и непоштено с наше стране, да га не љубимо, да не жртвујемо сво наше суштаство и телесно и духовно за њега и за прослављење његовог пре-светог имена? —

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

Тамо, за пределима гроба, у вечном обиталишту нашег створитеља и Господа, тамо ћемо ми са свим достићи наше највише назначење; но достићи ћемо га само у том случају, ако се будемо на овом свету бринули о њему, — то је ако будемо живели овде и за себе — ради дочења светости и савршенства, и за ближње своје, — ради њиховог сопственог добра и среће; а главно је за Бога — за прославење његовог светог имена. Држимо дакле свагда у памети ту тројаку цель нашег рођења и старајмо се о тачном испуњењу свега тога, па ћемо тако самим делима показати на што смо створени.

С... Н.... ић.

Исторички преглед српске цркве.

(Од С. Н.... ћа)

IX.

(Наставак.)

Ако српска црква и није била богата реформатским идејама, налик на оне, које ми видимо на истоку у прва времена Хришћанства, она се бар може похвалити својим манастирима, ед куда су по највише и излазиле те идеје. С првих дана политичког и државног живота Србије и српског народа, калуђерство и манастири заузимаху прво место. На њима као на неком пробном камену основано је било и сво унутарње развиће народа српског. На основу тога и сви послови државни — свака нова мисао, морала је најпре одонуда благослов добити, па тек онда да има своју силу и значај у народу. Краљеви српски нису опет ништа радили нити пак што одпочињали без предходног саслушања савета и одобрења духовништва или бар архиепископа *всей сербстей и поморстей земли*. Народ такође није остајао на траг од својих владалаца и слушао је своје наставнике и учитеље вере исто онако, као и прве. Једном речи калу-

ђерство с манастирима, то су биле две велике цивилизујуће силе у старој држави српској — силе, које су свагда чврсто свезане биле за народ и у њему држале и своје уздање и наду за опстанак и даље усавршавање.

Држећи се као што већ рекосмо свагда народних начела у животу, калуђерство доба Неманићева делили се по хијерархичким признацима својим на три реда или степена службе.

У први спадају они, који носаху расу и камилавку или другим речма *прости монаси*.

У други долазе схимници који даваху *овиет*.

1, да се посте и Богу моле

2, да живе вазда у дјевству.

3, да се навек покоравају старијем и да ћуте.

За овима ишли су тако звани *велики схимници*, који свагда живљаху далеко од људи. Овог реда калуђера као да и није било у Србији и тек једног или двојцу могао је човек наћи у свој Србији као неку редкост. ⁽¹⁾

Кад се јавило калуђерство у Србији и ко га је први установио? Но оба ова питања можесе одговорити да се калуђерство јавило у Србији у време св. Саве т. ј. у првој четврти XII. века и да је св. *Сава био први основатељ* њихов. — Побуђења, која су руководила св. Саву да их заведе у српској цркви била су 1, рђаво стање саме цркве и вере православне у Србији 2, потреба у људма, који би у стању били не само пробудити религиозну свест у народу, већ сачувати је, да она остане даље у њему чиста и неповређена и напоследак 3, образовање народно, као први и најважнији агрегат доброг напредовања не само у религиозном већ и у политичком и државном животу. Ето ово је управо рећи и била главна мисија српских калуђера или бар основатељ њихов мислио је да она оваква буде. Пресађујући грану Атон-

(1) Види Гласник за 1867. г. К. IV. Св. XXI. стр. 14.

ског пустиножителства, Св. Сава је увидео којист коју она може допринети српској држави, те због тога старао се да је уздигне онолико, колико је то необходимо нужно било за бољи успех или у послу, који је он први предузео у земљи српској. У прво доба српске државе није довољно било оснивати се све само на религиозну страну живота није доста било само мирити људе с Богом, већ и с равним — с братом и рођаком не само по крви и народности већ и по вери. Отуда оно узвишење калуђерства у Србији за време Неманића, и од туда она ревност краљева Српских у подизању цркава а особито манастира — тих старих задужбина царских.

У отплату за толика преимућства и награде од стране великаша и народа, калуђерство српско трудило се да распространи знање и образовање у народу. Дакле манастири у Србији може се мислити да су у једно време биле школе, у којима се осим вере предавало и све оно, што је необходимо нужно било да зна сваки иоле развити човек у Србији. А да одиста они нису били последњим местима у Србији, јошт нам сведоче примери: краљевић Марко и Милан Косанчић, први својим знањем у државним пословима, а други туреким и арапским језиком, које је он у манастиру научио. Краљ Стефан, последњи цар српски у једној христовуљи датој манастиру Хилендару на Атонској гори, говори право и јасно, да је, учитељ оцу његовом краљу Стефану Деч. био јеромонах Антоније баша манастира Хилендара на Атону — дакле калђуер. Ови и други многи примери још већма нас утврђују у мислима да нимало не греше они који говоре, да су манастири у Србији у старо доба зидани и подпомагани били ни зашто друго, већ једино за то да се 1, народ у њима Богу моли 2, Учи, и 3, да им они буду у исто време и благотворни заводи за сваки случај. Ово троје и учинило је, те српски калуђери сасвим небитиаху налик на ону браћу своју на истоку.

(Наставиће се.)

Мухамеданска вера.

(Наставак.)

Трећи догмат — то је вера у *алкоран*, као књигу божанственог откровења. Алкоран је по речма Мухамеда био од постања света и чувао се на седмом небу. У њему су написане божие наредбе и сви догађаји прошлости, садашњости и будућности. Аранђео Гаврило донео је препис алкорана на прво небо, а затим од времена на време, према разним околностима и потребама, откривао је Мухамеду његов садржај. И будући се сматра да је све то сам Алах говорио, то се у сваком стиху алкорана прво лице употребљава у множини, на прилику: „ми посласмо теби књигу истине; она садржи у свој чистоћи оно свето писмо, које смо ми открили још пре тебе.“

Из ових речи види се да Мухамед не сматра себе за лице које је хтело да створи какву нову веру. Ово се још јасније даје видети из ових његових речи: „Ми верујемо веру Аврама православног, који не беше идолопоклоник. Ми верујемо у Бога и у оно што је он открио нама и Авраму и Исмаилу и Исаку и Јакову и његовом племену — у оно, што је Господ открио Моисију и Иеусу и пророцима.*)

Алкоран поштују Мухамеданци као најсветију књигу, као ми наше јеванђеље. Сваки од њих има у својој кући у лепом повезу и накиту ту књигу. Натпис на корици гласи: „да се недотакне до њега ко је нечист и неверник; А онај који има право читати га, нека га чита али да га не држи ниже појаса.“ Они се и заклињу у алкоран, а по њему разбирају и шта ће бити у напред. Отворе наприлику алкоран па на оној страни, која је случајно испала, броје писмена *K* и *III*. Ако изађе *K* више него ли *III*, онда рачунају да је добро, а то зато, што се *кежр* (т. ј. добро) започиње с писменом *к*. Ако ли изађе више *III*, онда сматрају за рђав знак, јер се *шарр* (рђаво) започиње с писменом *Ш*.

*) Уљмана, алкоран стр. 14.

Држимо да неће бити сувишно да опишемо у неколико редова како је постала та чувена књига алкоран.

Садашњи алкоран ни издалека није онакав, какав је био за живота Мухамедова. А зашто? Ево зашто: Мухамед је проповедао у разну доба, на разним местима и пред разним слушаоцима. Своје приче он није писао, јер није ни умео писати. Него су их његови ученици записивали како који, на пергамену, на палмовом лишћу, на јагњећој кожици, на камену и т. д. и чували су те записе у неком ковчегу, који се налазио код једне жене Мухамедове. Многе пак његове беседе није нико ни записивао: већ ако су се сачувале у памети слушалаца. Докле живљаше Мухамед ником није падало ни на ум да их скупи и састави у једну књигу. И тек кроз неколико година по смрти његовој Абу-Бекр, његов прејемник, састави први рукописни Зборник и раздели га на 114 сура (глава) и 6666 стихова. У томе га је помагао бивши писар Мухамедов Зенд. Зенд напише изнајпре оно, што је сам запамтио, затим препише и оне одломке, што је нашао у ковчегу код Аише и оно што су запамтили ученици. Овако изађе први рукописни алкоран без икаквог реда, са многим думетцима и изменама. По овом рукопису изађу сад много алкорана и разнесу се између мухамеданаца. Али у новим преписима подкраду се још новије погрешке, због многих преписивача; а због овог јавише се и разни тумачи и разне секте. Број њихов беше толико нарастао, да се трећи калиф Отман морао одсечно заузети да учини крај религиозној пометњи и пламеној препирци. Ради овог он заповеди да се препишу неколико истинских примерака са рукописа Зенда. Затим сакупи све пређашње преписе, које су искварили неписмени преписивачи и спали их, а нов препис, пошто га сам упоредио с оригиналом, разашље по начелницима већих и мањих градова и вароши. После Отмана остао је тај рукопис неповређен до данас.

Његов је садржај — читава смеша закона, догмата и

легенда, које се врло често понављају — једним и истим речма. Многе главе немају никакве логичке свезе у мислима и носе чудновате називе, на прилику: крава (2 сура) астал (5) скот (6) гром (13) мрави (27) и т. д. У некима од њих видеће те празноверице Талмуда, у другима незнабошке глупости исцифране разном бојом арапске фантазије; но зато има и таквих, у којима се чују речи истинских пророка па и самог Спаситеља нашег. Многи стихови алкорана тако су тамни, да су произвели мноштво различних тумачења. У једној само библиотеци Триполиса број оваквих тумачења, претурио је преко 20.000. Неке главе тешко се дају и прочитати као што је на прилику гл. 109., коју мусулманин мора прочитати за доказ тога, да није пијан. Ево нешто из те занимљиве главе: „о ви неверници! ја не поштујем оног, што ви поштујете, и ви непоштујете оног, што ја поштујем, и ја нећу поштовати оно, што ви поштујете, и ви нећете поштовати оно, што ја поштујем. Ви имате своју веру, и ја имам своју веру и т. д.“

Алкоран по закону мусломанском не сме бити наштампац, а колико значајних погрешака и разних неуредица може и мора ући у њега због разних и свакојаквих преписчика! Ескерак Делотіур прича о тим погрешкама због преписивања ово: „једанпут, вели, преписивач преписиваше у Каиру алкоран. Рад му иђаше прекрасно и небеше ни једне погрешке. Требало је да напише још неколико последњих стихова па да доврши посао, кад — не лежи ђаволе — прође покрај прозора баштован и повиче по арапски „лук, лук!“ и преписивач у разсејаности напише у место стиха *лук, лук.*“ Кад се све ово узме у обзир, онда се несме ни најмање нападати на личност Мухамеда, него се пре може зато корети Абу-бекр и Отман.

За оне, који нису добро познати са животом и карактером Мухамеда, може ово, што реко смо о происхођењу

алкорана, послужити за лепо оправдање тог у многим одношајима занимљивог човека.

Осем алкорана или писаних закона има у мусломана још и других усмених закона, који се зову *Сунни*. То су, по њиховом уверењу, изрази и правила која је Мухамед случајно изговорио а записали његови слушаоци. Но ови закони не примају се код свих Мусломана као свештени. Шта више неки, као на прилику Персијанци, одбацују их као сумљиве. Од овог је у Исламу јавно се раскол и произашле две секте: *Суннити* и *Шиити*. Међу њима често се распаљиваху ратови и узајмна гонења, која и сад ни су баш са свим престала..

Четврти догмат Ислама — то је вера у пророке.

Мухамедовци држе да има више од сто хиљада пророка, но само да су шест главни. Ови су доносили нове законе и нове вере на земљу и сваки од ових мењао је учење свог предшественика, ако је оно само противоречило његовом мњењу и погледу на ствари. Имена ових шест пророка преобразоватеља ова су:

1. Адам, као први човек, који је добио од Бога прво одкровење вечног алкорана.
2. Ној праведни, који је јављао божију вољу (т т. алкоран) до потопним грешницима.
3. Аврам, отац верујућих и радоначелник аравићана (од Исмаила и Агаре) и основатељ *џаабе*.
4. Мојсије, који је избавио Јевреје од фараонског ропства и добио на Синају одкровење алкорана.
5. Исус Христос, који је чудесно рођен од Деве Марије и Духа божија, који се узнео на небо, као Илија, и који је један од оних пророка, што су највећи до Мухамеда. И
6. Мухамед, највећи од свију пророка и последњи, коме је Алах открио алкоран боље, него што је свима онима, који долазише до њега.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

К броју ових шест пророка, које поштују мухамедовци, долазе још и ови: Јосиф избрани, Давид псалмопевац, Солонун цар духова и птица, Јона, Јездра, кога су Јевреји сматрали за Месију, Јован, Салех, пророк безбожних Тамудеја, који је удавио чудну камилу, и четири женскиње: Азија жена Фараонова; Марија мати Исусова; Кадица прва жена Михамедова и Фатима њена ћерка. У част њихову подигнуте су многе Џалије на истоку. (Наставиће се.)

Добра и рђава страна нашега свештенства.

V.

(Наставак).

После оног што реко смо о научним степенима богословским, по којима једни као по све не спремни у науци и у животу могли би изгубити право на свештени чин а други неимати права на тај чин бар за 5 година и т. д., природно се рађа питање да ли не би то била претерана строгост и шта би у таквом случају радили они први изгубив право на икадашње рукуполагање?

Ми ласкамо себи да после оваквог у закоњења не би ни било таквих богослова у богословији, који би дошли у такву класу што их лишава права на свештени чин, или ако би их и било, то разма двојица, тројица из целе школе. Јер 1., такви ученици кад би напред знали шта их може постићи, морали би се побринути да свој живот исправљају и своја школска занимања удешавају тако, како их не би таква судба постигла; а 2. ако би у течају једне или две године испитали да им богословија и богословски услови живота никако ни су по ђуди нити да се они могу с њим помирити, они би остављали то заведење и раније тражили које друго, које би им боље ишло по нарави и по занимању или би просто ишли на какве занате и трговине

Но узмимо овај случај, да би ученик богословије

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

— незнајући напред шта га очекује на конференцији професора богословије, којима одреди смо право давања тих научних степена пропустио годину по годину и свршио богословију с тврдим убеђењем, да неће пасти у ту последњу класу, па би пао, или би се могао и онако у последњој години учинити виновником какве веће кривице, која би за собом повукла такву пресуду да се он лишава права на свештени чин, шта би онда радио такав ученик? Дал л' би било право да му пропадну толике године учења и да он на свагда остане без службе?

Одговарамо на то: 1., године му не би пропале. 2. Не би остао ни без службе. 3. Над сваком пресудом овоземалском има а и треба да има милости, јер људи се не казне за инат већ зато, да се дотерају у ред и поправе, а дотерати се у ред и поправљати може човек и после школе, као што се може и покварити.

Не би оваквим богословима пропале године — зато, што би се они за 4 године учења колико толико обогатили знањем, да би им то знање било од велике користи, па ма у каквом се реду и занимању друштвеном они после находили. А могли би они добити државну службу, као на прилику учитељство, писарство у општинским судовима и т. подобна. Јер из тога што овај или онај није за свештеника, још никако несљедује да он није за другу коју класу људи. Ми имамо и сад учитеља, који нису ни видели богословије или су некад били истерани из ове, но зато су опет добри учитељи. А имамо и богослова, који нису право на свештени чин изгубили, но који учитељствују по десетак и више година а неће да се рукополажу. Могли би дакле и они богослови који би дошли у степен *слушаоца богословије* те тако изгубили право на чин свештенички, учитељствовати на свагда. А нека се и њима за сваки случај да излазак из тога, које може бити *милошћу архиепископског*. Нека ови буду овлашћени да по истеку неколико година могу такве поједине богослове — гледајући на њихово исправљење, на њихово лепо и поштено служење у учитељском или другом ком звању, — представљати архиепископском сабору на помиловање, као што се то практикује и у другим каквим случајима, где се пресуда суда земаљских земањеује највишом милошћу.

(Наставиће се.)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Између многи други мањи и већи тајних добротина, које је наша ово окр. Началниковица г. Магдалена Симић учинила у разно доба и цркви и сиротињи овдашњој благоволила је ово дана подарити цркви нашој један леп *дарак* за путир и дискос у вредности до 30 талира. Овај дар тим је драгоцен и за нашу цркву, што га је сама г. Магдалена сопственим својим рукама и сашила и навезла. Предајући ово јавности и у исто време благодарећи реченој госпои што нам овим, поред стварне користи, напомиње оно сјајно доба минуле ерске славе и величија кад су се овако и саме царице и краљице наше е таквим и подобним даровима надметале и цркве украшавале, радоваћемо се ако овај побожан пример послужи за узор и осталим госпојама и госпођицама.

Протејереј Ужички

Г. Поповић.

Г Л А С Н И К.

Професор Богословије, Протосингел Моисије произведен је 15. ов. м. у чин Архимандрита.

Петар Маринковић учит. Прѣиловачки рукоположен је за диакона 5 а за свештеника 6. ов. м и одређен на парохију корбовску у окр. Крањском.

Ђорђе Поповић учител црнaјски рукоположен је за ђакона 15 а за свештеника 18. ов. м. постављен на П. Михаиловачку парохију у окр. Крањском.

Любомир Поповић учител Влашчански рукоположен 15. Авг. за ђакона а 21. сеп. За свештеника и одређен на парохију Друговачку у окр. Смедер. Монах Вилимон из манастира Трноше 21. ов. м. рукоположен је за ђакона а 22. ов. м. за Јеромонаха.

Милош Поповић учител паланачки у окр. Смедеревском рукоположен је 22. ов. м. за ђакона, и одређен да служи као ђакон и учител прицркви паланачкој.

Н е к р о л о з и.

Трифун Стојадиновић капелан парохије Бањске у окр. Алексначком после дужег боловања упокоји се 7. ов. м.